

Cuprins

Mulțumiri.....	7
Abrevieri	11
Prefață.....	13
Capitolul I. Preambul. Considerații privind importanța cercetării, etapele metodologice și metodele concrete, utilizate în susținerea demersului.....	15
<i>Secțiunea I. Explicații preliminare privind tema aleasă și sfera domeniului cercetării. Caracterul lucrării: între monografie și lucrare de tip panoramic</i>	<i>15</i>
§1.1. Tema de cercetare a prezentei lucrări.....	15
§1.2. Sfera domeniului de cercetare.....	16
<i>Secțiunea a II-a. Importanța cercetării. Obiectivele autorului</i>	<i>18</i>
§2.1. Importanța cercetării	18
§2.2. Obiectivele urmărite de autor.....	20
<i>Secțiunea a III-a. Etapele cercetării</i>	<i>22</i>
§3.1. Perceperea problemei (sau problematizarea).....	22
§3.2. Procesul de documentare (incubarea).....	22
§3.3. Etapa cercetării propriu-zise.....	22
§3.4. Etapa redactării	23
<i>Secțiunea a IV-a. Elemente de metodologie juridică.....</i>	<i>23</i>
§4.1. Metoda Logică.....	24
§4.2. Metoda Sociologică.....	25
§4.3. Metoda Comparativă.....	26
§4.4. Metoda Istorică.....	27
§4.5. Metoda Cantitativă	28
§4.6. Metoda Prospectivă.....	29
Bibliografie – Capitolul I.....	30
Capitolul II. Aspecte generale privind părțile și participarea acestora în procesul civil	31
<i>Secțiunea I. Considerații privind importanța studierii noțiunii de „părți”</i>	<i>31</i>
<i>Secțiunea a II-a. Participarea părților în procesul civil.....</i>	<i>34</i>
§2.1. Noțiunea de parte în procesul civil. Distincția între noțiunea de „părți” și cea de „terți participanți la judecată”	34
§2.2. Aspecte privind poziția părților principale în procesul civil.....	37
§2.3. Condiții pentru dobândirea calității de parte.....	39
§2.4. Drepturi și obligații ce revin părților în procesul civil	41

2.4.1. Drepturile procesuale garantate părților	41
2.4.2. Îndatoririle procesuale ce revin părților (cu observarea, cu precădere, a obligației de exercitare cu <i>bona fide</i> a drepturilor procesuale).....	43
2.4.2.1. Abuzul de drept procesual. Noțiune și elemente.....	45
2.4.2.2. Forme de materializare a abuzului procesual	48
2.4.2.3. Sancționarea exercitării abuzive a drepturilor procesuale.....	50
§2.5. Situațiile în care mai multe persoane sunt împreună reclamante sau pârâte (coparticiparea procesuală). Noțiunea, condițiile de existență și efectele coparticipării procesuale (art. 59-60 C. pr. civ.)	52
2.5.1. Coparticiparea procesuală (litispendența). Definierea noțiunii. Utilitate	52
2.5.2. Condițiile ce trebuie întrunite pentru existența situației de litisconsorțiu.....	54
2.5.3. Formele coparticipării procesuale. Criterii de clasificare.....	56
2.5.4. Efectele coparticipării procesuale	58
<i>Secțiunea a III-a. Modalitățile de participare a altor persoane (terții) în procesul civil</i>	62
§3.1. Analiză succintă asupra istoricului reglementării și evoluției instituției participării terțelor persoane în procesul civil	62
§3.2. Motivația și necesitatea participării terțelor persoane în procesul civil.....	63
§3.3. Condiții generale de admisibilitate privind participarea terților în procesul civil.....	64
§3.4. Efectele admiterii în principiu a cererii de intervenție	67
§3.5. Avantaje și dezavantaje decurgând din utilizarea cererii de intervenție.....	68
§3.6. Noțiunea de terțe persoane și vocația acestora de a dobândi calitatea de părți în proces.....	69
§3.7. Modalitățile efective în care terțele persoane pot participa în procesul civil (formele intervenției)	70
3.7.1. Intervenția voluntară. Definiție. Particularități. Considerații privind formele intervenției voluntare.....	72
3.7.1.1. Intervenția principală (sau agresivă).....	75
3.7.1.2. Intervenția accesorie (sau intervenția auxiliară ori conservatoare)	79
3.7.1.3. Deosebiri între cele două forme ale intervenției voluntare.....	83
3.7.1.4. Domeniul de aplicare al cererilor de intervenție voluntară	85
3.7.1.5. Aspecte privind procedura de soluționare a cererilor de intervenție voluntară (art. 63-67 C. pr. civ.)	97
3.7.2. Intervenția forțată	106
3.7.2.1. Chemarea în judecată a altor persoane (art. 68-71 C. pr. civ.).....	107
3.7.2.2. Chemarea în garanție (art. 72-74 C. pr. civ.).....	116

3.7.2.3. Arătarea titularului dreptului (art. 75-77 C. pr. civ.)	137
3.7.2.4. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane (art. 78-79 C. pr. civ.).....	144
Bibliografie – Capitolul II.....	153
Capitolul III. Reprezentarea părților în procesul civil	157
<i>Secțiunea I. Dreptul la reprezentare, componentă a celui la apărare, element al dreptului la un proces echitabil</i>	157
<i>Secțiunea a II-a. Reprezentarea – noțiune și reglementare</i>	161
<i>Secțiunea a III-a. Condițiile și formele reprezentării în justiție</i>	164
§3.1. Caracteristicile, efectele și condițiile reprezentării	164
§3.2. Formele reprezentării.....	166
3.2.1. Reprezentarea legală.....	167
3.2.1.1. Reprezentarea legală a persoanei fizice. Reguli specifice de drept material, transpuse pe tărâm procesual.....	170
3.2.1.2. Reprezentarea legală a persoanelor juridice	171
3.2.2. Reprezentarea judiciară	173
3.2.3. Reprezentarea convențională.....	177
3.2.3.1. Reprezentarea convențională a persoanelor fizice	177
3.2.3.2. Reprezentarea persoanei fizice, asigurată de mandatar neavocat	179
3.2.3.1.1. Condițiile reprezentării <i>ad litem</i>	185
3.2.3.1.2. Conținutul mandatului de reprezentare în justiție.....	185
3.2.3.1.3. Încetarea mandatului <i>ad litem</i> acordat mandatarului neavocat.....	193
3.2.3.3. Reprezentarea persoanei fizice prin mandatar avocat.....	196
3.2.3.3.1. Atribuțiile avocatului	197
3.2.3.3.2. Natura juridică specifică a contractului de asistență juridică.....	201
3.2.3.3.3. Drepturi și obligații specifice reprezentantului-avocat.....	203
3.2.3.3.4. Conținutul mandatului avocatului.....	207
3.2.3.4. Reprezentarea convențională a persoanelor juridice – aspecte generale	213
3.2.3.4.1. Considerații privind cazurile în care este inadmisibilă reprezentarea convențională a persoanei juridice în procesul civil....	218
<i>Secțiunea a IV-a. Sancționarea procedurală a nejustificării calității de reprezentant</i>	230
§4.1. Excepția lipsei calității de reprezentant	230
§4.2. Analiză comparativă între lipsa dovezii calității de reprezentant și lipsa puterii de a reprezenta	235
Bibliografie – Capitolul III.....	238

Capitolul IV. Parcurgerea procedurilor prealabile sesizării instanței de judecată – condiție de exercițiu a acțiunii civile	243
<i>Secțiunea I. Procedurile prealabile obligatorii – aspecte generale</i>	<i>243</i>
§1.1. Consacrarea instituției procedurilor prealabile și istoricul reglementării	243
§1.2. Definirea, natura juridică și sfera noțiunii de „proceduri prealabile”	246
1.2.1. Procedura prealabilă obligatorie – definire.....	246
1.2.2. Natura juridică a excepțiilor invocate în legătură cu neparcurgerea procedurilor prealabile obligatorii	247
1.2.3. Sfera procedurilor prealabile legiferate la art. 193 C. pr. civ. actual.....	251
§1.3. Excepția neîndeplinirii (neparcurgerii) procedurii prealabile. Sancțiunea procedurală aplicabilă	254
<i>Secțiunea a II-a. Proceduri prealabile orânduite în Codul de procedură civilă și în alte acte normative</i>	<i>259</i>
§2.1. Proceduri prealabile consacrate în Codul de procedură civilă și căzute în desuetudine	260
2.1.1. Procedura concilierii directe	260
§2.2. Proceduri speciale reglementate în actualul Cod de procedură civilă.....	267
2.2.1. Procedura prealabilă succesorală.....	267
2.2.2. Expedierea somației în legătură cu ordonanța de plată.....	269
2.2.3. Notificarea locatarului sau a ocupantului fără drept, condiție prealabilă pentru evacuarea din imobile folosite sau ocupate fără drept ...	270
§2.3. Proceduri instituite prin acte normative speciale	273
2.3.1. Procedura prealabilă în contenciosul administrativ, potrivit Legii nr. 554/2004	273
2.3.2. Procedura prealabilă în materia contenciosului fiscal.....	293
2.3.3. Considerații privind procedura comunicării somației de plată, consacrată la art. 2 din O.U.G. nr. 22/2002 privind executarea obligațiilor de plată ale instituțiilor publice, stabilite prin titluri executorii	302
2.3.4. Procedura soluționării contestațiilor referitoare la procedura de atribuire, potrivit dispozițiilor O.U.G. nr. 34/2006 și ale Legii nr. 101/2016	306
2.3.5. Procedura prealabilă de examinare a deciziilor de pensionare.....	317
2.3.6. Procedura prealabilă în domeniul furnizării de servicii poștale	318
2.3.7. Procedura prealabilă în materia impreviziunii.....	320
2.3.8. Considerații privind natura juridică a ședințelor de informare privitoare la avantajele medierii	325
Bibliografie – Capitolul IV.....	332

Capitolul V. Dovada achitării taxelor judiciare de timbru - condiție extrinsecă a cererii de chemare în judecată.....	338
<i>Secțiunea I. Taxele judiciare de timbru.....</i>	<i>338</i>
§1.1. Noțiunea și istoricul reglementării taxelor de timbru.....	338
1.1.1. Definirea taxelor judiciare de timbru.....	338
1.1.2. Istoricul reglementării taxelor de timbru judiciar în țara noastră	342
1.1.3. Critici doctrinare privind limitarea liberului acces la justiție, ca efect al reglementării taxelor de timbru în țara noastră. Istoric și motive.....	347
§1.2. Elemente privind modalitatea de calcul și de stabilire a taxei judiciare de timbru. Cererea de reexaminare și procedura soluționării acesteia.....	356
1.2.1. Sfera de aplicare a taxelor judiciare de timbru	356
1.2.2. Subiectele de drept cărora le incumbă obligația de plată a taxei judiciare de timbru. Scutirile de la plata taxei de timbru.....	357
1.2.3. Cui îi revine sarcina stabilirii taxei judiciare de timbru	360
1.2.4. Când (pentru ce grad de jurisdicție) sunt datorate taxele judiciare de timbru?	364
1.2.5. La ce valoare este calculată taxa de timbru. Când se determină valoarea obiectului litigiului. Momentul la care sunt datorate taxele judiciare de timbru	366
1.2.6. Modalitatea de plată a taxei judiciare de timbru. Beneficiarii plății. Cerința achitării anticipate a acesteia. Exigența depunerii dovezii privind achitarea taxei.....	371
1.2.7. Taxarea acțiunilor cu mai multe capete de cerere.....	376
1.2.8. Dispoziții speciale ale legislației în domeniu, în legătură cu timbrajul cererilor reconvenționale, al celor de intervenție și de chemare în garanție (art. 34 din O.U.G. nr. 80/2013).....	378
1.2.9. Excepția netimbrării sau a insuficienței timbrării a cererii. Modalitatea de invocare și procedura de soluționare. Sancțiunea aplicabilă	379
1.2.10. Cererea de reexaminare. Procedura de soluționare.....	391
1.2.11. Recuperarea taxelor judiciare de timbru pe calea cheltuielilor de judecată.....	405
1.2.12. Restituirea taxelor judiciare de timbru	406
1.2.13. Particularități privind reglementarea modului de calcul al taxelor judiciare de timbru în alte sisteme de drept.....	411
<i>Secțiunea a II-a. Asistența judiciară. Materializarea distinctă a acesteia, în funcție de tipul de beneficiar.....</i>	<i>412</i>
§2.1. Facilități reglementate în beneficiul justițiabililor-persoane juridice	414
§2.2. Asistența judiciară acordată justițiabililor-persoane fizice (ajutorul public judiciar).....	416

2.2.1. Ajutorul public judiciar. Definiere, istoricul reglementării	417
2.2.2. Sfera de aplicare, beneficiarii și condițiile privind acordarea ajutorului public judiciar	424
2.2.3. Formele ajutorului public judiciar	432
2.2.4. Procedura de acordare a ajutorului public judiciar	436
2.2.5. Stingerea dreptului la ajutor public judiciar	445
2.2.6. Particularități privind ajutorul public judiciar ce se acordă în România cetățenilor altor state membre ale Uniunii Europene sau altor persoane ce au domiciliul ori reședința obișnuită pe teritoriul unui stat membru și ale procedurii de formulare a unei cereri de asistență judiciară către alte state membre ale Uniunii Europene.....	447
2.2.7. Critici doctrinare formulate în legătură cu actuala reglementare a ajutorului public judiciar.....	449
2.2.8. Elemente de drept comparat. Soluții privind organizarea ajutorului judiciar în alte sisteme de drept.....	451
2.2.8.1. Sistemul de ajutor public judiciar din Germania	452
2.2.8.2. Modul de organizare a ajutorului judiciar în Olanda	454
2.2.8.3. Soluții adoptate în Anglia și Țara Galilor	458
2.2.8.4. Austria	469
2.2.8.5. Republica Cehă	472
2.2.8.6. Finlanda	473
2.2.8.7. Israel	477
2.2.8.8. Japonia.....	478
Bibliografie – Capitolul V	481

Capitolul VI. Critici privind limitarea liberului acces la justiție, prin condiționarea sesizării instanței de timbrarea cererii introductive, de parcurgerea procedurilor prealabile, potrivit art. 193 C. pr. civ., ori de reprezentarea părților prin avocat	487
<i>Secțiunea I. Dreptul de acces la justiție. Noțiune. Câmp de aplicare. Conținut</i>	<i>487</i>
§1.1. Noțiune	487
§1.2. Câmpul de aplicare al dreptului de acces.....	497
1.2.1. Persoanele care pot invoca nesocotirea principiului	497
1.2.2. Sfera instanțelor pentru care este legiferat dreptul de acces.....	498
1.2.3. Domeniile de drept în care este garantat liberul acces la justiție.....	499
<i>Secțiunea a II-a. Natura juridică și caracterele dreptului de acces la justiție</i>	<i>505</i>
§2.1. Liberul acces la justiție reprezintă un drept fundamental.....	505
§2.2. Dreptul de acces la justiție constituie o libertate individuală	506
§2.3. Dreptul de acces la justiție implică, <i>inter alia</i> , și respectarea principiului securității juridice	506
§2.4. Dreptul de acces este caracterizat prin efectivitate și accesibilitate	507
2.4.1. Efectivitatea accesului la justiție	508
§2.5. Caracterul non-absolut al dreptului de acces la justiție	508

2.5.1. Scopul urmărit prin limitarea accesului la justiție.....	510
2.5.2. Marja de apreciere	511
2.5.3. Exigența respectării unei proporționalități între limitarea accesului la justiție de către state și scopul urmărit prin aceasta	511
<i>Secțiunea a III-a. Clasificarea obstacolelor ce vizează dreptul de acces la justiție.....</i>	512
§3.1. Obstacolele de drept	513
§3.2. Impedimentele de fapt.....	514
<i>Secțiunea a IV-a. Reglementarea dreptului de acces la justiție</i>	516
§4.1. Dreptul de acces la justiție în sistemul Convenției europene a drepturilor omului.....	516
§4.2. Dreptul de acces la justiție în legislația internă.....	519
<i>Secțiunea a V-a. Mijloace privind garantarea și apărarea dreptului de acces la justiție.....</i>	526
§5.1. Controlul constituționalității în sistemul de drept românesc (prin prisma încălcării dreptului de acces la justiție, astfel cum este legiferat la art. 21 din Legea fundamentală). Jurisprudența instanței de contencios constituțional.....	528
5.1.1. Critici privind neconstituționalitatea obligativității parcurgerii procedurilor prelabile [reglementată inițial la art. 109 alin. (2) C. pr. civ. 1865 și preluată de art. 193 alin. (1) C. pr. civ.].....	531
5.1.2. Critici referitoare la obligativitatea reprezentării (în procesul civil) prin avocat sau consilier juridic.....	533
5.1.3. Critici privind condiționarea accesului la justiție de achitarea taxelor judiciare de timbru. Controlul constituționalității dispozițiilor Legii nr. 146/1997 și ale O.U.G. nr. 80/2013	537
5.1.4. Controlul vizând constituționalitatea dispozițiilor ce reglementează ajutorul public judiciar în materie civilă	549
§5.2. Sesizarea Curții Europene a Drepturilor Omului. Jurisprudență relevantă.....	552
5.2.1. Critici în legătură cu obligativitatea parcurgerii unor proceduri prelabile nejurisdicționale (echivalente celor reglementate potrivit art. 193 C. pr. civ.).....	555
5.2.2. Critici vizând încălcarea adusă art. 6 par. 1 din Convenție prin legiferarea obligativității reprezentării prin avocați înaintea anumitor jurisdicții	556
5.2.3. Critici privitoare la încălcarea dreptului de acces la justiție prin instituirea obligativității de achitare a taxelor de timbru	557
5.2.4. Critici referitoare la sistemul de ajutor public judiciar.....	560
§5.3. Aspecte privind interpretarea normelor Convenției europene a drepturilor omului. Raportul dintre normele internaționale ale Convenției și cele interne	563
Bibliografie – Capitolul VI.....	567

Capitolul VII. Concluziile cercetării și propuneri de lege ferenda	573
<i>Secțiunea I. Concluziile cercetării</i>	<i>573</i>
<i>Secțiunea a II-a. Propuneri de modificări legislative.....</i>	<i>575</i>
§2.1. Soluții pentru o mai bună statornicire a condițiilor pentru reprezentarea părților în procesul civil.....	575
§2.2. Propuneri referitoare la reglementarea expresă a opțiunii de parcurs a procedurii concilierii directe și la modificarea caracterului juridic al acesteia.....	577
§2.3. Argumente referitoare la necesitatea unei noi reglementări în domeniul de aplicație al somațiilor de plată formulate potrivit dispozițiilor O.G. nr. 22/2002	581
§2.4. Măsuri pentru consolidarea garanțiilor instituite de stat în scopul contracării efectelor negative ale sistemului de taxe judiciare asupra liberului acces la justiție.....	582
2.4.1. Propuneri referitoare la eficientizarea sistemului de ajutor public judiciar	582
2.4.2. Măsuri pentru încurajarea adoptării și implementării instrumentului asigurărilor pentru protecție juridică (LEI)	588
Bibliografie – Capitolul VII.....	591